

Наталія Степанова (м. Черкаси)

кандидатка філософських наук, доцентка
кафедри дошкільної та спеціальної освіти
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького

E-mail: Stepanova76@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6842-629X>

Історичні оповідання для наймолодших

Рец. на: Лазуренко Є., Лазуренко В. *Дитячі подорожі до історичного Суботова* [оповідання]. Черкаси : Вид. ФОП Гордієнко Є.І., 2023. 60 с.

Наскільки сьогодні важливим є приклад родини й батьків у вихованні дітей! Пунктуаційні правила в цьому реченні виходять за рамки правил – тут має бути не знак запитання, а оклику, бо відповідь очевидна. Насправді, роль сім'ї в вихованні дітей не можна перебільшити чи зменшити. Саме сімейні цінності є фундаментом процесу виховання. У сім'ї закладаються основи добра, любові, турботи, поваги, щирості, навіть гідності й національної ідентичності. Батьки для дітей є першими «зразками» й «прикладами» як турбуватися про ближнього, бути милосердним, любити рідний край, без пафосу, перебільшень, натомість щиро, по-справжньому, з почуттям гордості й відданості.

У 2024 році вийшла в світ збірка оповідань «Дитячі подорожі до історичного Суботова». Її авторами є Євген та Валентин Лазуренки, син і тато. Але насправді до видання цієї книжки дотична вся сім'я – донька Мілана взяла на себе роль ілюстратора, а мама – оберігала спокій рідних і надихала на творчість.

Ця збірка є справді цінною в світі дитячої художньої літератури, оскільки оповідання написані для дітей, самою дитиною й ілюстровані дитячими малюнками. До честі авторів, вони розповідають про відвідини села, звідки родом тато Валентин – Суботова, що на Чигиринщині Черкаської області. Про це село знає вся Україна, так як це місце козацької слави – тут був родинний маєток сім'ї Хмельницьких, до наших днів залишилися славно відомі історичні пам'ятки Ільїнська церква та три криниці й багато цікавих місць, де можна зупинитися й познайомитися з історією, культурою, духовністю українського народу. Важливо, що дитина рідною (українською) мовою розповідає про цікаві місця, куди їх водив тато, дідусь, ділиться своїми враженнями, захопленнями, переживаннями. З педагогічної точки зору, це є один із найдієвіших прийомів – навчання власним прикладом, який може стати чудовою мотивацією для інших.

«Дитячі подорожі до історичного Суботова» – це один із найкращих прикладів сімейного виховного проєкту, коли залучені всі члени сім'ї, кожний виконує

свою частину колективної роботи й є прекрасний результат – видана збірка.

Сучасна освітня парадигма містить в основі педагогіку партнерства. Надзвичайно важливо, в яких умовах зростає дитина, які цінності їй прищеплюють, на що в родині звертають увагу, що є головним, нормою, прикладом. Працюючи в освітній сфері майже 30 років, без перебільшень можу сказати, що бачила різні сім'ї, стилі виховання, впливи на дітей. Але залишаюся прихильницею тих думок, що виховання дітей є справою сімейною, родинною. Якщо дитина зростає в мирі, злагоді, гармонії, а батьки є прикладом унормованої поведінки, ціннісних ставлень, пошановувачами звичаїв і традицій, дотримання правил, то така дитина не піддається на деструктивні впливи безкультур'я та цинізму. Вона розуміє, що любов і добро є важливішими цінностями в житті, аніж задрість і ницість. В іншому випадку дуже важко щось корегувати чи змінювати.

Українці сьогодні зіткнулися з надзвичайним викликом – війна. Складна, важка,

виснажлива, руйнуюча. Але як важливо звернутися до історії, культурно-духовних надбань й цим зрозуміти, що український народ завжди воював за свою землю, свободу й незалежність. Отже, українська земля здавна народжувала патріотів, здатних вірою й правдою боронити інтереси рідної землі.

Женя й Міланочка – дуже юні українці, проте справжні патріоти. Своєю роботою вони вносять важливу частинку у велику справу – Перемогу. Їм не за розповідями знайомі патріотичні цінності, адже вони власним прикладом показують одноліткам, як любити рідний край, як можна пишатися тим місцем, звідки твої корені, поважати рідних, цінувати їхню працю. Так і формується соціальний досвід молодого покоління, плекається громадянське, ідентичне, українське.

Ми сподіваємося, що це не остання колективна збірка сім'ї Лазуренків, попереду нові теми, досягнення й мирна Україна!